

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Prožívání reality bezdomovectví klienty Domu svatého
Pavla Městské charity České Budějovice**

Bakalářská práce

Autor práce:	Nela Horalová
Studijní program:	Sociální politika a sociální práce
Studijní obor:	Sociální práce ve veřejné správě
Vedoucí práce:	PhDr. Jaroslav Hála
Datum odevzdání práce:	3. 5. 2012

Experiencing the reality of homelessness by clients of the House of St. Paul's Charity City Czech Budejovice

Homelessness is a social phenomenon whose consequences affect an entire group of people and which is a part of life of the society. My thesis deals with the reality of homelessness experienced by clients the House of St. Paul in České Budějovice. The aim is to determine the causes of homelessness among clients of the House of St. Paul and learn how clients experience the reality of homelessness.

In the theoretical part, I focus on specific problems associated with homelessness in the Czech Republic and services that are provided to the affected people. This is followed by a description of the structure and activities of a particular facility designated for homeless people, the House of St. Paul in České Budějovice.

In the practical part I focus on finding the most common causes of this problem. The most common causes of homelessness among the surveyed clients were loss of a job or housing, alcohol and drug addiction, inability to successfully rejoin society after leaving a prison or a family breakdown. At the same time I also examine how these people experience their complicated situation. I have found out that none of the clients is satisfied with this situation, and that most of them are trying to change their life. They are looking for a job and a home, but the reintegration of these people back into normal life is very problematic. I work with qualitative research. Data for the research were gained directly from clients of the House of St. Paul through structured interviews. The interview consisting of nine questions was held with a total of ten clients.

I think that this thesis could help reveal the causes of homelessness and how the people experience their difficult situation and how they try to fight it. And because the House of St. Paul is the only facility of this type in the region, this work could become a motivation for other cities to establish a similar facility.

Prožívání reality bezdomovectví klienty Domu svatého Pavla Městské charity České Budějovice

Bezdomovectví je společenský jev, který se svými důsledky dotýká celé skupiny osob a je součástí života celé společnosti. Má bakalářská práce se zabývá prožíváním reality bezdomovectví klienty Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích. Cílem práce bylo zjistit příčiny bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla a dozvědět se, jak klienti prožívají realitu bezdomovectví.

V teoretické části práce jsem se zaměřila na specifické problémy spjaté s bezdomovectvím v České republice a na služby, které jsou těmto lidem poskytovány. Déle jsem popsala strukturu a činnosti konkrétního zařízení určeného pro osoby bez domova, Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích.

V praktické části jsem se zaměřila na zjištění nejčastějších příčin tohoto problému. Nejčastějšími příčinami bezdomovectví u dotazovaných klientů byly ztráta zaměstnání nebo bydlení, závislost na alkoholu nebo jiných návykových látkách, příchod z výkonu trestu odnětí svobody a rozpad rodiny. Současně jsem také zkoumala, jak tito lidé svou komplikovanou situaci prožívají. Zjistila jsem, že žádnému z klientů tato situace nevyhovuje a že většina z nich se snaží svůj život změnit. Hledají si práci a vlastní bydlení, ale reintegrace těchto lidí zpátky do běžného života je velmi složitá. Práci jsem zpracovala pomocí kvalitativního výzkumu. Údaje pro výzkum jsem získala přímo od klientů Domu sv. Pavla prostřednictvím strukturovaných rozhovorů. Rozhovor se skládal z devíti otázek a celkem proběhl s deseti klienty.

Myslím si, že tato práce by mohla pomoci poodhalit příčiny vzniku bezdomovectví a způsob, jakým tito lidé svou těžkou situaci prožívají a snaží se s ní bojovat. A protože je Dům sv. Pavla jediným zařízením tohoto typu na území Jihočeského kraje, tato práce by mohla být i motivací pro ostatní města pro založení podobného zařízení.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. Zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 3. 5. 2012

Nela Horalová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Jaroslavovi Hálovi za jeho odbornou pomoc. Dále bych také chtěla poděkovat klientům Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích za ochotu projevenou při realizaci rozhovorů.

Obsah

Úvod.....	8
1 Současný stav.....	9
1.1 Vymezení základních pojmů	9
1.1.1 Bezdomovectví	9
1.1.2 Sociální vyloučení.....	9
1.1.3 Chudoba	10
1.2 Příčiny bezdomovectví	10
1.3 Formy bezdomovectví	11
1.4 Typy bezdomovectví.....	13
1.5 Aktuální problémy bezdomovectví v České republice	14
1.5.1 Problémy bezdomovců.....	14
1.5.2 Postoje veřejnosti k bezdomovectví	15
1.6 Sociální služby pro bezdomovce	16
1.6.1 Nízkoprahová denní centra	17
1.6.2 Noclehárny.....	18
1.6.3 Azylové domy	18
1.6.4 Podporované bydlení	19
1.6.5 Chráněné byty	19
1.6.6 Domy na půli cesty	20
1.6.7 Streetwork.....	20
1.6.8 Street papers.....	21
1.7 Funkce azylových domů	22
1.8 Dům svatého Pavla	23
1.8.1 Organizační struktura.....	23
1.8.2 Základní činnosti a služby	23
2 Cíl práce a výzkumné otázky.....	26
2.1 Cíl práce	26
2.2 Výzkumné otázky	26
3 Metodika	27

3.1 Použitá metodika.....	27
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	28
4 Výsledky	29
4.1 Výsledky jednotlivých otázek v rozhovoru	29
4.2 Výsledky kombinací otázek	35
5 Diskuze	39
5.1 Diskuze k dotazníku.....	39
5.2 Diskuze vztahových otázek	41
5.3 Diskuze k výsledkům.....	43
6 Závěr	46
7 Seznam použitých zdrojů.....	48
8 Klíčová slova	52
9 Přílohy.....	53

Úvod

Téma prožívání reality bezdomovectví jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala z důvodu mého zájmu o tuto problematiku. Tato tematika pro mě začala být zajímavá již během prvního ročníku mého studia, kdy jsem absolvovala praxi v Domě sv. Pavla v Českých Budějovicích. Nejvíce mě zajímaly příčiny vzniku tohoto problému, životní události, kvůli kterým se může člověk do této situace dostat. V práci jsem se proto snažila co nejvíce přiblížit příčiny vzniku této situace a prožívání reality bezdomovectví. Problematika bezdomovectví je závažným celospolečenským problémem, který je však velmi často opomíjen a podceňován.

V teoretické části jsem se zaměřila na specifické problémy spjaté s bezdomovectvím v České republice a na služby, které jsou těmto lidem poskytovány. Zaměřila jsem se také na konkrétní zařízení pro osoby bez domova, a to na Dům sv. Pavla v Českých Budějovicích.

V praktické části jsem se nejvíce zaměřila na zjištění nejčastějších příčin tohoto problému. Dále jsem zkoumala, jak tito lidé svou komplikovanou situaci prožívají. Údaje pro výzkum jsem získala přímo od klientů Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích, kteří v době výzkumu využívali službu nízkoprahového denního centra. Celkem jsem pro účely výzkumu uskutečnila deset rozhovorů s klienty Domu sv. Pavla.

1 Současný stav

1.1 Vymezení základních pojmů

1.1.1 Bezdomovectví

Dosud se stále nepodařilo vytvořit přesnou definici bezdomovectví, na jejímž základě by bylo možno zjišťovat rozsah bezdomovectví, stanovit příčiny, vyvodit důsledky, a navrhnout řešení dané problematiky. (Langerová, 2007) Nejčastěji se tedy setkáváme s následujícími definicemi:

Termínem bezdomovec (osoba bez přístřeší) se obvykle označuje osoba, která nemá domov či možnost dlouhodobě využívat nějaké přístřeší. Termín bezdomovectví pak označuje způsob života této osoby. (Bezdomovectví, 2012)

Bezdomovectví je společenský jev, kterému vždy předcházejí procesy vedoucí ke ztrátě zázemí, životní jistoty a ke společenskému vyloučení. Je to sociální situace, která je vyvolaná individuálně odlišnými faktory. Bezdomovec je člověk, kterého z různých důvodů postihla ztráta bydlení, nebo který je touto ztrátou ohrožen. Jsou to lidé, kteří žijí na veřejných místech či v neadekvátních nebo nejistých bytových podmínkách. (Průdková, 2008) Podle Schwarzové je bezdomovectví sociálním jevem podmíněným celou řadou faktorů a představuje krajní podobu sociálního vyloučení. (Schwarzová, 2005)

Vágnerová ve své knize uvádí, že u bezdomovectví nejde jen o vymezení vztahu k bydlení, ale i o určitý způsob života. Bezdomovec je postižen generalizovaným psychosociálním selháním spojeným se ztrátou většiny běžných rolí, úpadkem společenské prestiže a zpretrháním vazeb ke společnosti. (Vágnerová, 2004)

1.1.2 Sociální vyloučení

Termín sociální vyloučení nebo také sociální exkluze označuje nedostatečnou účast jednotlivce či skupiny na životě celé společnosti, nedostatečný přístup ke společenským institucím zajišťujícím vzdělání, zdraví, ochranu a základní blahobyty. (Matoušek, 2003) Sociálním vyloučením se podle české legislativy rozumí vyčlenění

osoby mimo běžný život společnosti a nemožnost se do něj zapojit v důsledku nepříznivé sociální situace. (Zákon č. 108/2006 Sb.)

Evropská unie definuje sociální exkluzi jako proces, který určité jednotlivce, rodiny, skupiny či komunity omezuje v přístupu ke zdrojům, které jsou potřebné pro participaci na sociálním, ekonomickém a politickém životě společnosti. (Kajanová, 2007)

Sociolog Weber, který termín sociální chudoba poprvé použil, charakterizoval tento pojem jako jednu z forem sociálního uzavírání určitých společenských skupin. Sociálně vyloučené osoby jsou ty osoby, které propadly záchrannou sociální sítí. Jedinec je tedy sociálně vyloučený, pokud nemůže participovat na zásadních aktivitách společnosti. (Langerová, 2007)

Hradečtí ve své knize označují sociální vyloučení jako jev, který působí strukturální změny ve společnosti a ve svém důsledku ohrožuje soudržnost společnosti. Bezdomovectví je extrémním projevem sociálního vyloučení. (Hradečtí, 1996)

1.1.3 Chudoba

Sociální vyloučení a chudoba jsou dva odlišné pojmy. „*Chudoba je důsledkem nerovného přístupu k rozdělovanému bohatství společnosti s výsledkem nerovnosti při distribuci bohatství vytvářeného tržní ekonomikou.*“ (Prudký, 2011, str. 20) Zjednodušeně je tedy chudoba vyloučením od materiálních zdrojů společnosti. Zdrojem chudoby je nejčastěji nezaměstnanost, nízký finanční příjem, nízká úroveň vlastněného bohatství a nízké vzdělání. (Matoušek, 2003) Chudoba je jedním z nejvýznamnějších faktorů, které mohou odstartovat dráhu bezdomovce.

1.2 Příčiny bezdomovectví

Ke vzniku bezdomovectví do značné míry přispívají nezaměstnanost, ekonomické faktory a růst chudoby, může k němu však přispět i spousta dalších faktorů. Mezi rizikové faktory, přispívající ke vzniku bezdomovectví, řadíme například dysfunkční původní rodinu, odlišné sociální zkušenosti (pobyt ve výkonu trestu, ústavní výchova, léčba), chybějící sociální zázemí a omezené kompetence (duševní onemocnění, porucha osobnosti, mentální retardace). U lidí bez domova se často

vyskytuje kombinovaný handicap daný kumulací většího počtu znevýhodnění. Kombinace těchto zátěží pak vede ke generalizovanému sociálnímu selhání. Toto znevýhodnění se může objevit již v dětství nebo dospívání, ale podnětem k nastartování jejich selhání může být i nějaká nezvládnutá životní situace. U lidí bez domova se jedná nejčastěji o ztrátu zaměstnání, rozpad rodiny, dlouhodobý výkon trestu, neschopnost zvládnout závislost na alkoholu či drogách. (Vágnerová, 2004)

Příčiny tohoto sociálního jevu můžeme rozdělit na objektivní a subjektivní. Mezi objektivní příčiny bezdomovectví patří celkové společenské klima, například nezaměstnanost, nekonkurenceschopnost na trhu práce, absence finančně dostupného bydlení, postavení etnických minorit a postoj většinové společnosti k marginálním skupinám. Subjektivní příčinou bezdomovectví je například psychiatrická diagnóza – především alkoholismus, toxikomanie, maniodepresivita, schizofrenie, nebo porucha chování – emoční labilita. Často jsou ovšem tyto dvě skupiny příčin propojené a přidávají se k nim další. (Bezdomovectví, 2012)

Hlavními příčinami přispívajícími k nárůstu počtu osob bez domova jsou neadekvátní politika zaměstnanosti, nedostatek sociálních bytů a nedostatečná sociální podpora znevýhodněných osob. (Schwarzová, 2005)

1.3 Formy bezdomovectví

Rozlišujeme tyto tři základní formy bezdomovectví:

- Bezdomovectví zjevné
- Bezdomovectví skryté
- Bezdomovectví potenciální

Zjevní bezdomovci jsou nejviditelnější, ale také nejredukovanější. (Hradečtí, 1996) Poznáme je většinou na první pohled podle zanedbaného zevnějšku, zápachu, znečištěného oděvu a podle jejich chování (žebrání, přehrabování popelnic). Mívají u sebe celý svůj majetek. Žijí na ulicích, nádražích nebo pod širým nebem a většina z nich vyhledává sociální pomoc jim určenou (noclehárny, azylové domy). Poměrně velká je i skupina dobrovolných bezdomovců. Tito bezdomovci již rezignovali na jinou

formu života, jejich jediným cílem je opatřit si jídlo, teplo, případně přístřeší. Zjevné bezdomovci jsou laickou veřejností nejintenzivněji vnímáni, často u ní vzbuzují odpor nebo strach. (Průdková, 2008)

Bezdomovci se velmi často ocitají v bludném kruhu. Ztráta zaměstnání či zprůtrhání rodinných vazeb může znamenat ztrátu bydlení. Ztráta bydlení pak může znamenat ztrátu dokladů. Bez dokladů a trvalého bydliště nemůžou získat zaměstnání, bez zaměstnání nezískají nový byt, bez bytu nezískají novou funkční rodinu. (Langerová, 2007)

Skrytí bezdomovci žijí jako bezdomovci, ale svůj životní styl se snaží tajit a problémy skrývají. Za bezdomovce se zpravidla nepovažují. Dbají o svůj vzhled, nosí čisté padnoucí oblečení. Skrytí bezdomovci se distancují od zjevných bezdomovců a opovrhují jimi. V zimním období krátkodobě využívají sociální služby, ale jinak pomoc nevyhledávají. Velmi často mění místo svého pobytu, obvykle se nezdržují delší dobu na stejném místě. Pravděpodobně tvoří mnohem větší skupinu než zjevné bezdomovci, ale jejich přesné počty nejsou známy. (Průdková, 2008) Bydlí většinou ve squatech, přespávají ve sklepích, stanech, starých automobilech, kanálech, v nejlepším případě přespávají u různých známých či příbuzných. (Heczko, 2001) Potýkají se s řadou zdravotních potíží, problémy mívají také s policií nebo s úřady. Významné zastoupení ve skupině skrytých bezdomovců mají i ženy, které se snaží alespoň na čas skrýt bezútešnou situaci svou a svých dětí. Zpravidla pocházejí z neuspořádaných rodinných poměrů.

Potenciální bezdomovci jsou lidé, kteří jsou bezdomovectvím ohroženi. Většinou mívají zaměstnání i bydlení, ale jedná se o bydlení v nejistých podmínkách. Žijí na hranici životního minima, v těžkých životních podmínkách. Těmto lidem hrozí, že se ze dne na den ocitnou na ulici. Potencionálními bezdomovci jsou nejčastěji mladí lidé, kteří prošli ústavní výchovou, lidé propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, lidé propuštění z psychiatrické léčebny či z terapeutické komunity. Další skupinu ohrožených tvoří lidé žijící v podnájmu, rozvedení, nezaměstnaní, pracující jen

příležitostně a nelegálně, lidé závislí na návykových látkách, patologičtí hráči. (Průdková, 2008) Žijí v nejistých podmínkách nájemních bytů, v domech určených k demolici, v provizorních bytech, přelidněných bytech, sociálních bytech a holobytech. (Heczko, 2001)

1.4 Typy bezdomovectví

EU přijala definici ETHOS (European Typology of Homelessness and Housing Exclusion – Evropská typologie bezdomovectví a vyloučení z bydlení), kterou nabídla nadnárodní organizace FEANTSA (Evropská federace národních sdružení pracujících s bezdomovci). Podle definice ETHOS patří do kategorie bezdomovců, nebo lidí ohrožených bezdomovectvím, osoba:

- Bez přístřeší
- Bez bytu
- Bydlení v nejistých podmínkách
- Bydlení v nepřiměřených podmínkách (Hradecký, 2007)

Bez přístřeší neboli bez možnosti pobytu pod střechou 24 hodin denně jsou lidé žijící na ulici. Bez bytu jsou označovány osoby v různých institucionalizovaných zařízeních, například noclehárnách, azylových domech, veřejných ubytovnách. Bydlícími v nejistých podmínkách jsou lidé, kteří bydlení mají, ale hrozí jim, že o něj přijdou. Mohou to být například oběti domácího násilí nebo domácnosti žijící v bytech bez právního nároku. Za bydlení v nepřiměřených podmínkách je považováno bydlení v přeplněných bytech, v bytech bez elektřiny a pitné vody. Dále do této kategorie můžeme zahrnout bydlení v budovách, které jsou ve špatném technickém stavu, bydlení v různých provizorních stavbách a marigotkách či zahradních chatkách. (Vochozková, 2007)

Bezdomovectví můžeme dále rozdělit podle časového hlediska na:

- Chronické – většinou jím bývají zasaženi lidé, kteří trpí nějakou duševní poruchou a dlouhodobě žijí na ulici.

- Epizodické – pro něj je typické střídání života na ulici a v bytě. Většinou se týká mladých lidí a duševně nemocných.
- Přechodné – tento typ bezdomovců se na ulici ocitl v důsledku nějaké krize a bezdomovcem se stává pouze na přechodnou dobu.

1.5 Aktuální problémy bezdomovectví v České republice

1.5.1 Problémy bezdomovců

Nejzásadnějším problémem lidí bez domova je, že nemají bydlení. Každý den musí řešit, kde najdou nocleh. Tento problém se navíc násobí zejména v zimních měsících. Někteří shánějí přístřeší v azylových domech a noclehárnách, jiní vyhledávají spíše opuštěné domy, parky a kanalizace. Výjimkou nejsou ani případy, kdy bezdomovec záměrně spáchá trestný čin, aby byl umístěn do vazby a přečkal tak mrazy a nevlídné počasí.

Dalším velkým problémem bezdomovců je ztráta dokladů. Na ulici se často stávají oběťmi drobné kriminality a stává se, že jim doklady někdo ukradne. Obnova dokladů je však velmi zdlouhavá a člověk bez domova většinou není schopen si je obstarat sám bez vnější pomoci. U bezdomovců se také v hojné míře vyskytuje jakási „byrofobie“, chorobný strach z jednání s úřady a institucemi. (Heczko, 2001) Pokud ale člověk nemá doklady, nemůže si najít zaměstnání a tudíž ani odpovídající bydlení. Bez dokladů nejen že nenalezne zaměstnání, ale ani nemůže pobírat důchod ani podporu v nezaměstnanosti, navíc není pojištěn.

Bezdomovci nemají žádné rodinné zázemí. Nemají nikoho, kdo by jim pomohl a podepřel je, na všechno jsou sami a mnozí z nich trpí velkou osamělostí. Většinou pocházejí z narušených rodin s významnými patologickými jevy a nedostatek rodinných svazků jejich situaci značně zhoršuje.

Dalším závažným problémem bezdomovců je jejich zdravotní stav vedoucí ke snížené kvalitě života. Z výzkumů vyplývá, že téměř 90% bezdomovců trpí nějakou chorobou či postižením. Dochází u nich ke zvýšenému riziku předčasného úmrtí, mají oslabený imunitní systém, jsou šířiteli infekcí a řady parazitů. Většina bezdomovců trpí nedostatkem kvalitní pestré stravy, hygieny, oblečení a často se u nich setkáváme se

zneužíváním alkoholu a drog. A protože bezdomovci většinou nemají zdravotní pojištění, nemají nárok na zdravotní péči. (Heczko, 2001)

Mnozí bezdomovci mívají také snížené schopnosti a neumějí se adekvátně orientovat ve světě. Nedovedou se poučit ze zkušeností, lpí na nefunkčních způsobech chování, které jim připadá vhodné, protože je používají vždycky. Nezvládají náročnější situace, nedokážou uplatnit svá práva. Často jim chybějí základní kompetence. Maximálně si zjednodušili svůj životní styl a omezili se pouze na stereotypní vegetování spojené s užíváním alkoholu nebo drog. U jedince, který si zvykl na tento životní styl, je pak téměř nemožné navrátit se do normálního života. (Vágnerová, 2004)

Do těchto problémů se nejčastěji dostávají zdravotně nebo společensky handicapovaní jedinci. Lidé, kteří nejsou schopni vytvářet osobní vztahy, lidé vyloučení z hospodářského života, lidé pocházející z nestabilních rodin, staří lidé, lidé institucionálně poznamenaní, příslušníci minorit, cizinci, osoby s chorobami somatickými či psychosomatickými, osoby fyzicky postižené, lidé závislí na alkoholu, drogách nebo automatech, osoby bez trvalého bydliště, osamělé a staré ženy, propuštění vězni, HIV pozitivní. (Hradečtí, 1996)

1.5.2 Postoje veřejnosti k bezdomovectví

Postoje společnosti k bezdomovectví jsou různé a bývají silně ovlivněny emocemi a zkušenostmi s chováním jednotlivců z řad bezdomovců. Velmi zřídka je však přístup laické veřejnosti k této problematice racionální a věcný. Postoj veřejnosti k bezdomovcům se pohybuje od nekritického soucitu až po nenávist a pohrdání. Většinou je však postoj společnosti k bezdomovcům spíše negativní a lhostejný. Z výzkumů vyplývá, že téměř polovina Čechů je toho názoru, že bezdomovci žijí na ulici, protože se jim nechce pracovat a nemají zájem o změnu života. Nejčastějšími reakcemi těchto lidí na bezdomovce jsou pohrdání, odmítání a lhostejnost. Lidé si myslí, že si bezdomovci za svou situaci můžou sami, spojují je s kriminalitou a alkoholismem. Tento jednostranný pohled je jednou z příčin nepřátelství majoritní populace vůči bezdomovcům a prohlubuje propast mezi bezdomovci a většinovou

společností. (Průdková, 2008) Veřejnost považuje bezdomovce za velký sociální problém, se kterým je třeba něco udělat. (Vágnerová, 2004)

1.6 Sociální služby pro bezdomovce

Posláním sociálních služeb je pomoci lidem udržet si nebo znovu získat místo ve společnosti, místo v jejich přirozeném prostředí, pokud toho nejsou sami schopni. Sociální služby jsou zaměřeny na jedince, jejich rodiny a sociální síť. Sociální služby jsou založeny na následujících principech: nezávislost a autonomie, začlenění a integrace, respektování potřeb, partnerství a spolupráce, kvalita služeb, rovnost podmínek. (Bílá kniha v sociálních službách, 2003)

Sociální služby jsou poskytovány společensky znevýhodněným lidem s cílem zlepšit kvalitu jejich života, začlenit je do společnosti a zároveň chránit společnost před riziky, jejichž jsou tito lidé nositeli. (Matoušek, 2007)

Poskytování sociálních služeb se řídí Standardy kvality sociálních služeb, které byly vytvořeny v roce 2002. Standardů kvality je dohromady sedmnáct, rozdělujeme je na tři základní skupiny: Procedurální standardy, personální standardy a provozní standardy. Standardy kvality sociálních služeb jsou formulovány obecně, jelikož se týkají všech sociálních služeb. Jednotlivá sociální zařízení si pak vypracovávají konkrétní standardy sociální služby s ohledem na svou klientelu. (Průdková, 2008)

Sociální služby zahrnují základní a odborné sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Poskytují se jako pobytové, ambulantní nebo terénní sociální služby v zařízeních sociálních služeb. (Zákon č. 108/2006 Sb.)

Služby a sociální zařízení pro bezdomovce tvoří široké spektrum aktivit, které pokrývají téměř celou oblast sociální péče a částečně i oblast zdravotní péče. Jedná se o následující druhy sociálních služeb:

- Azylové domy
- Noclehárny
- Nízkoprahová denní centra
- Domy na půli cesty
- Podporované bydlení

- Chráněné byty
- Poradenské služby
- Streetwork
- Streetpapers – sociálně terapeutický program – prodej novin a časopisů pouličními kameloty. (Vochozková, 2007)

Někteří lidé však sociální služby vůbec nevyhledávají a to nejčastěji z následujících důvodů:

- Na ulici žijí teprve krátce a sociálních služeb nechtějí využívat, protože jim to dává pocit, že na tom ještě nejsou tak špatně. Utvrzují se v tom, že se o sebe dokážou postarat sami a pomoc nepotřebují.
- Někteří z dlouhodobě žijících na ulici mají odpor k institucím a raději dávají přednost svobodě a soukromí před hromadným ubytováním s pevnými pravidly.
- Lidé závislí na alkoholu a drogách nejsou schopni dodržet podmínky azylového ubytování.
- Do azylového bydlení mají zákaz zvířata, která si bezdomovci často pořizují. Jsou to především psi, pořizovaní z důvodu ochrany, ale i kvůli vztahu a naplnění citových potřeb.
- Azylová zařízení neposkytují možnost společného ubytování pro muže a ženu. Takže v případě, že spolu žije pár bezdomovců, je pro ně přijatelnější být spolu venku, než odděleně v azylovém zařízení. (Hradecký, 2005)

1.6.1 Nízkoprahová denní centra

Nízkoprahové denní centrum je zařízení určené lidem bez domova. Klienti se zde mohou najíst, umýt a odpočinout si v čistém, suchém a teplém prostředí, to vše zadarmo či za symbolickou cenu. Některá denní centra disponují kuchyňkou, kde si klienti mohou sami uvařit, jiná nabízejí alespoň rychlovarnou konvici nebo vařič. Běžnou službou denního centra je hygienický servis. Klienti mohou využít sprchu, umyvadlo, toaletu a šatník, kde dostanou čisté oblečení a obuv. Některá centra vlastní

i pračku a umožňují klientům praní, sušení a žehlení prádla. Někde mají klienti k dispozici i televizi a počítač s připojením na internet. Při prvním kontaktu je s klientem většinou veden rozhovor, jsou mu vysvětleny jeho práva a povinnosti v denním centru, je seznámen s vnitřním řádem a nabídkou služeb. Do denního centra mají zakázán vstup osoby pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek. Pracovníci poskytují klientům sociální poradenství, zprostředkovávají zaměstnání a další pomoc, pomáhají klientům při obstarávání osobních záležitostí, uplatňování práv a oprávněných zájmů. (Průdková, 2008)

1.6.2 Noclehárny

Noclehárna je sociální zařízení poskytované lidem bez přístřeší, kde mohou dotyční přespát, využít hygienický servis, k němuž jsou většinou nuceni před přenocováním, aby v noclehárně nešířili nákazy. Nabízí služby pouze přes noc, ráno ji klienti musí opustit. (Matoušek, 2003) Nocleh je poskytován na jednu noc, klient ho ovšem může využít opakovaně. Bydlení v noclehárně má nízký standard, jedná se většinou o velkou místnost s několika lůžky. Při příchodu se klient prokazuje dokladem totožnosti nebo podepisuje prohlášení potvrzující jím uvedená osobní data. Klienti mají možnost uložit si osobní věci do zamykatelné skříňky. Přenocování bývá většinou zpoplatněno částkou 30 Kč. Noclehárny využívají lidé, kteří žijí na ulici již delší dobu a nejsou schopni ani ochotni přizpůsobit se nárokům azylového domu. (Průdková, 2008)

1.6.3 Azylové domy

Azylový dům je ubytovací zařízení pro lidi bez domova pomáhající klientům, kteří jsou motivováni pro změnu životního stylu, umožnit integraci do společnosti. V některých azylových domech procházejí klienti tzv. integračními stupni, tj. fázemi pobytu, během nichž si klienti postupně kladou náročnější cíle. (Matoušek, 2003) Klientův pobyt v azylovém domě většinou trvá několik týdnů až měsíců a předpokládá se, že se za tu dobu klient zvládne navrátit k soběstačnosti. Azylové domy mají vyšší standard než noclehárny, na pokojích je méně lůžek, klienti mají více soukromí a navíc možnost celodenního pobytu na pokoji. Klienti se podílejí na hrazení ubytování větší

částkou než v noclehárně, okolo 50 Kč. Azylové domy jsou určeny bezdomovcům, kteří mají zájem o reintegraci do společnosti a jsou schopni usilovat o změnu své situace. Nový klient je seznámen s vnitřním řádem a svými právy a povinnostmi v azylovém domě. V den přijetí klient uvádí svá osobní data a je s ním vypracován individuální plán, který obsahuje cíle klienta, způsob, jakým jich má být dosaženo, a termín jejich naplnění. Předpokladem pro ubytování v azylovém domě je klientův zájem a spolupráce. V azylovém domě je obvykle místnost, kde mohou klienti přijímat své návštěvy. Bydlení v azylovém domě je podobné bydlení na ubytovně, rozdíl je pouze v ceně ubytování a v nepřetržité možnosti využití služeb sociálních pracovníků. Posláním azylového domu je kromě poskytování ubytování i řešení klientovy sociální situace. Klient musí dodržovat pravidla a prokazovat snahu postavit se na vlastní nohy. (Průdková, 2008)

1.6.4 Podporované bydlení

Podporované bydlení je určeno klientům, kteří již získali většinu znalostí a dovedností, potřebných pro samostatný život, předchozím pobytem v azylovém domě. Jedná se o bydlení, které představuje v systému azylového ubytování pro lidi bez domova nejvyšší stupeň. Služby se zaměřují na podporu klientovy dosavadní aktivity v řešení jeho situace. Klient je podporován v hledání stabilního bydlení. V České republice jsou však možnosti podporovaného bydlení, z důvodu nedostatku finančních prostředků, velmi omezené oproti zahraničí. (Vochozková, 2007)

1.6.5 Chráněné byty

Jedná se o samostatné byty. Jejich největší předností je, že jsou začleněné do přirozeného prostředí. Klienti, kteří zvládli předchozí úroveň azylového ubytování, se stěhují do chráněných bytů, které na danou organizaci převedla obec. Je stanovena zkušební doba, ve které člověk musí prokázat, že je již schopen žít zcela samostatně. Po uplynutí této zkušební doby je chráněný byt převeden na klienta. Chráněné byty jsou v konečné integraci klientů velice úspěšnou službou. Bez tohoto důležitého bodu, který představuje konečnou část azylového ubytování, lze těžko dosáhnout u klientů

požadovaného výsledku, kterým je reintegrace do společnosti. Z důvodu nedostatku finančních prostředků se však v České republice tento stupeň integrace prakticky nevyskytuje. (Průdková, 2008)

1.6.6 Domy na půli cesty

Jde o sociální zařízení určené mladým lidem (od 18 do 26 let), kteří se pohybují na dráze od závislého člověka v instituci k nezávislému člověku ve vlastním bytě. Klienty jsou mladí lidé, kteří opustili školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy (dětské domovy, diagnostické ústavy, psychiatrické léčebny), lidé propuštění z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby a bezdomovci, kteří úspěšně absolvovali předchozí stupně reintegračních programů. Někteří z nich by se bez pomoci tohoto zařízení mohli ocitnout na ulici. Při prvním kontaktu je klientem sepsán individuální plán a ubytovací smlouva, která obsahuje délku pobytu. Klienti v domě zpravidla zůstávají šest měsíců až jeden rok, ale smlouvu lze i prodloužit s přihlédnutím k okolnostem a sociální situaci klienta. Dům na půli cesty se skládá ze samostatných bytů a společných místností. Klienti si sami organizují svůj čas, sami si perou, vaří a starají se o své potřeby. Sociální pracovník je jim k dispozici, ale pomáhá jim pouze v případě, že mají problém, který nemohou zvládnout sami. Podněcuje je k samostatnému jednání, pomáhá jim se zvládáním samostatného vedení domácnosti, učí je hospodařit s penězi. Člověk, který je ubytovaný v domě na půli cesty má povinnost studovat nebo pracovat. (Průdková, 2008)

1.6.7 Streetwork

Pojem streetwork znamená v přesném překladu práci na ulici. Používá se i ekvivalent sociální práce na ulici, případně název terénní sociální práce. Nejedná se však o jakýkoli typ práce na ulici, ale o přesně vymezenou metodu sociální práce, kterou vykonávají sociální pracovníci. Jedná se o specifickou vyhledávací, mobilní sociální práci, zahrnující aktuální nízkoprahovou nabídku sociální pomoci. Ulice v tomto případě symbolizuje jakékoli neinstitucionalizované otevřené prostředí,

například hřiště, parky, nádraží, rockové kluby, pěší zóny, squatty, opuštěné domy a podobně. (Bednářová, 2003)

Cílem terénní sociální práce je oslovit skupiny i jednotlivce, kteří potřebují pomoc, ale sami ji nevyhledávají, nebo ji odmítají. Terénní sociální pracovníci poskytují těmto lidem odborné sociální poradenství a pomoc v jejich přirozeném prostředí. Smyslem streetworku je sociální prevence, tedy předcházení vzniku a šíření již vzniklých sociálně patologických jevů a udržení sociálního systému v rovnováze.

Vyhledávací funkce streetworku, která je prvním krokem této práce, spočívá v monitoringu, aktivní depistáži a navazování kontaktů s členy cílové skupiny. Sociální pracovníci dále mapují lokalitu, sbírají, analyzují a sumarizují nové informace o příčinách, charakteru, intenzitě sociálně patologických jevů.

Doprovodná funkce streetworku spočívá v podpoře, pomoci a asistenci při zvládání života v krizových obdobích. Jedná se o nedirektivní sociální práci vedoucí k začlenění rizikových jedinců do společnosti. (Bednářová, 2000)

Mobilita práce sleduje konkrétní zájmy a potřeby klientů. Terénní sociální pracovník mění místo svého působení v závislosti na změně prostoru klientů. Přesuny klientů jsou ovlivněny několika různými faktory, například denní dobou, ročním obdobím, kulturními akcemi. Sociální pracovníci poskytují pomoc anonymně, bez nutnosti identifikace, jelikož streetwork je založen především na důvěře. (Bednářová, 2003)

1.6.8 Street papers

Sociální službu Street papers nabízí v České republice například časopis Nový prostor. V tomto případě se jedná o prodej časopisu pouličními kameloty, kterými jsou lidé bez domova, lidé ohrožení sociální okluzí a lidé v sociální tísní. Hlavní myšlenkou projektu je rozvoj klíčových kompetencí potřebných pro kvalitní život. Těmito kompetencemi, uplatňovanými při prodeji časopisu, jsou schopnost nalézt a udržet si práci, mít zdravé sociální vazby, být zodpovědný sám za sebe, znát svou hodnotu a mít zdravé sebevědomí.

Občanské sdružení Nový Prostor spolupracuje s organizacemi poskytujícími sociální služby stejné cílové skupině, tou jsou lidé, kteří se ocitli v obtížné životní situaci a nemají dostatek finančních prostředků potřebných pro uspokojení základních životních potřeb. Projekt street-papers nabízí občanské sdružení Nový Prostor jako doplněk stávajících sociálních služeb organizací. (Nový prostor, 2012)

1.7 Funkce azylových domů

Azylové domy plní funkci reintegračního zařízení, které zachycuje, ubytovává a pomáhá hledat další uplatnění pro lidi bez domova. Představují komplex služeb poskytujících nepřetržitou, individuální, koncepční pomoc osobám, které se ocitly v tíživé životní situaci. Azylové domy jsou určeny pro muže, ženy a matky s dětmi, které převážně mají občanství České republiky. (Charita Česká republika, 2004)

Z hlediska postavení v systému sociálních služeb patří azylové domy do služeb sociální prevence, jejichž cílem je napomáhat osobám k překonání nepříznivé sociální situace. Azylové domy poskytují pobytové služby osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. (Zákon č. 108/2006 Sb.) Azylové bydlení poskytuje střednědobé služby. To jsou takové služby, jejichž záměry a cíle jsou uskutečňovány v průběhu předem stanoveného časového období. Horní hranice tohoto období bývá zpravidla jeden rok. (Kozlová, 2005) Předpokladem využití služby je klientův zájem o řešení své nepříznivé sociální situace.

Posláním služby azylového domu je pomoci člověku vyřešit obtížnou sociální situaci, osamostatnit se a stát se nezávislým na sociální pomoci. (Kozlová, 2005) Hlavním cílem je umožnit lidem, aby mohli zaujmout platné místo ve společnosti. Sociální pracovníci v azylových domech pomáhají klientům v osobní krizi najít řešení jejich problémů vhodnou sociální činností a nabídkou rady s cílem upevnit jejich sebedůvěru, zlepšit společenské vztahy, upevnit duševní i fyzické zdraví. Služby azylového domu by měly být poskytovány všem potřebným, žádný člověk by neměl být odmítnut. V případě, že zařízení není schopno, ať už z důvodů kapacitních nebo absencí specifických služeb, člověku pomoci, mělo by odkázat tuto osobu na jiné zařízení, které by jí pomoci dokázalo. (Vochozková, 2007)

1.8 Dům svatého Pavla

Dům sv. Pavla je projektem Městské charity v Českých Budějovicích. Poprvé byl otevřen v roce 1996 a první službou, kterou poskytoval, byla služba azylový dům. Během šestnácti let své existence se rozrostl o další služby – nízkoprahové denní centrum, dům na půli cesty, noclehárna a terénní program. Jedna ze služeb (dům na půli cesty) však později zanikla, služba terénní program přešla pod jinou organizaci a je nyní poskytována pouze externalisty, a v současné době tedy Dům sv. Pavla poskytuje pouze tři základní služby.

Dům sv. Pavla je největší měrou financován z evropských fondů, dále z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí a z krajského rozpočtu Jihočeského kraje. Prostory, které Dům sv. Pavla využívá pro poskytování svých služeb, jsou majetkem města České Budějovice. (Kaiseršot, 2007)

1.8.1 Organizační struktura

- Ředitel
- Administrativní a vedoucí pracovníci
- Výkonný manažer
- Vedoucí
- Dvě sociální pracovnice
- Pracovníci v sociálních službách
- Psychoterapeut (Městská charita České Budějovice, 2012)

1.8.2 Základní činnosti a služby

Dům sv. Pavla poskytuje podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách tři sociální služby spadající do oblasti služeb sociální prevence:

- Nízkoprahové denní centrum
- Azylový dům
- Noclehárna

Služba **Nízkoprahové denní centrum** nabízí osobám starším osmnácti let převážně bez přístřeší možnost získání čistého oblečení, využití hygienického servisu – toalety, umyvadla, sprchy, využití internetu a možnost sledování televize, možnost využití kuchyňky a prádelny, prodej základních potravin a hygienických potřeb. Klienti centra mohou také prodávat časopis Nový prostor, jako součást pracovní terapie. Součástí služby je i odborné sociální poradenství a psychoterapie (skupinová i individuální). Provoz nízkoprahového denního centra byl zahájen v prosinci roku 2003. Denní centrum je otevřeno každý den od 8.00 do 16.00 hodin a kapacita je 15 přítomných uživatelů. Sociální služby jsou poskytovány ambulantně. Do Domu sv. Pavla mají zákaz vstupu osoby pod vlivem alkoholu a jiných návykových látek.

Cílovými uživateli nízkoprahového centra jsou osoby v krizi, osoby bez přístřeší, osoby ohrožené sociálním vyloučením, imigranti, osoby dlouhodobě nezaměstnané, osoby, které vedou rizikový způsob života. (Dům sv. Pavla – Nízkoprahové denní centrum, 2012)

Základními činnostmi nízkoprahového denního centra jsou podle § 61 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

- Poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Pomoc při zajištění stravy
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí

Služba **Azylový dům** je určena mužům starším osmnácti let a jejím cílem je podpořit klienty bez práce a bydlení k tomu, aby stabilní bydlení a práci svým vlastním úsilím opět získali. Služby jsou poskytovány pobytové. Klienti azylového domu mohou využívat i služeb nízkoprahového denního centra. Maximální délka pobytu klienta v azylovém domě je tři měsíce, pokud má trvalé bydliště v okrese České Budějovice. Klienti z jiných okresů mají pobyt omezen na sedm dní, ve zvlášť závažných případech lze však udělat výjimku a pobyt prodloužit.

Cílové skupiny azylového domu jsou totožné s cílovými skupinami nízkoprahového denního centra. (Dům sv. Pavla – Azylový dům, 2012)

Azylový dům sv. Pavla se zaměřuje na pomoc mužům bez domova v okrese České Budějovice, částečně však i z jiných regionů. Během první fáze pomoci je klientům poskytnuto ubytování, jídlo, hygiena, ošacení, a pokud je třeba, tak i lékařské ošetření. V další fázi je klientovi nabídnuta pomoc při vyřizování dokladů, sociálních dávek, zajišťování zaměstnání a podobně. Ve třetí fázi pomáhají sociální pracovníci klientovi nalézt jeho základní životní hodnoty prostřednictvím pohovorů, kontaktu s duchovním. V poslední fázi by se klient měl osamostatnit a stát se nezávislým na systému sociální sítě. Efektivita práce sociálních pracovníků je do značné míry ovlivněna klientovou vlastní motivací, ochotou ke spolupráci a snahou řešit svou životní situaci.

Základními činnostmi azylového domu jsou podle § 57 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

- Pomoc při zajištění stravy
- Poskytnutí ubytování
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí

Služba **Noclehárna** nabízí mužům starším osmnácti let bez přístřeší možnost přespání v čistém a vytopeném prostředí a tím alespoň částečné zlepšení kvality života těchto osob. Služba je poskytována každý den od 17.30 do 8.00 hodin a kapacita je 20 lůžek. Způsob poskytování služby je pobytový. Klienti noclehárny mohou, stejně jako klienti azylového domu, přes den využít i služeb nízkoprahového denního centra.

Cílové skupiny jsou stejně jako u služby azylový dům totožné s cílovými uživateli nízkoprahového denního centra. (Dům sv. Pavla – Noclehárna, 2012)

Základními činnostmi noclehárny jsou podle § 63 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách:

- Poskytnutí podmínek pro osobní hygienu
- Poskytnutí přenocování

2 Cíl práce a výzkumné otázky

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této práce je zjistit příčiny bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích a dozvědět se, jak klienti prožívají realitu bezdomovectví.

2.2 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1:

Proč se klienti Domu sv. Pavla dostávají do situace bezdomovectví?

Výzkumná otázka č. 2:

Jak klienti Domu sv. Pavla prožívají realitu bezdomovectví?

3 Metodika

3.1 Použitá metodika

Svou bakalářskou práci jsem zpracovala pomocí kvalitativního výzkumu. Kvalitativní výzkum umožňuje vytváření komplexního, holistického obrazu, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách. (Hendl, 2005)

Pro sběr dat byla použita metoda kvalitativního dotazování, technika získávání dat pomocí strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami. Strukturovaný rozhovor se skládá z několika pečlivě formulovaných otázek, na které mají jednotliví respondenti odpovědět. (Hendl, 2005)

Respondenti odpovídali během strukturovaného rozhovoru na devět otázek vlastní konstrukce, které jsem sestavila na základě prostudované bibliografie. Otázky jsou rozděleny na dvě části: identifikační část, v které jsem zjišťovala pohlaví, věk, rodinný stav a dosažené vzdělání, a základní část, jejíž otázky již směřovaly přímo na řešení daného problému. Rozhovor probíhal zcela anonymně.

Otázky, na které respondenti odpovídali:

Pohlaví? Muž x žena

Kolik je Vám let?

Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)

Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)

Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?

Jak dlouho trvá tato Vaše situace?

Vyhovuje Vám tato situace?

Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)

Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Strukturované rozhovory byly vedeny s deseti klienty Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích. Výzkum probíhal pouze v Domě sv. Pavla a netýkal se terénu.

Dle zastoupení pohlaví bylo osm dotazovaných mužů a dvě zástupkyně ženského pohlaví. Tento nepoměr mezi oběma pohlavími je způsoben tím, že Dům sv. Pavla je zařízení spíše pro muže a jeho služeb využívají zpravidla muži, ale také skutečností, že mezi bezdomovci se celkově vyskytuje více mužů než žen. Věk respondentů se pohyboval mezi dvaceti šesti až šedesáti dvěma lety.

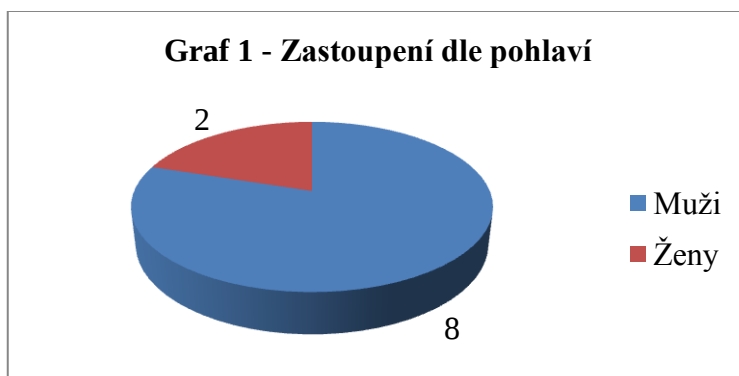
Výběr respondentů probíhal na základě náhodného výběru. Celkem bylo osloveno třináct respondentů, tři z nich se ale nechtěli účastnit výzkumu, celkový počet dotazovaných je tedy deset

4 Výsledky

4.1 Výsledky jednotlivých otázek v rozhovoru

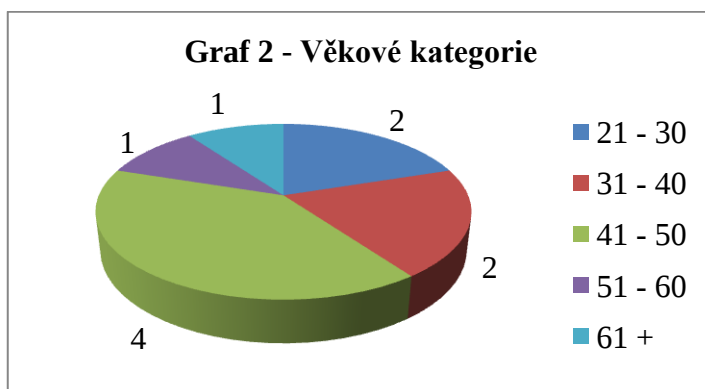
Ve své práci jsem se zaměřila na problematiku prožívání reality bezdomovectví a zjišťování příčin bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích. Otázky v rozhovoru se týkaly jejich pohlaví, věku, rodinného stavu, dosaženého vzdělání, příčin vzniku tohoto problému, délky trvání této situace, vlastního klientova řešení problému, klientovy spokojenosti s touto situací a finančního příjmu. Všechny tyto otázky jsem jednotlivě rozpracovala do samostatných grafů a tabulek. Celkem bylo realizováno deset strukturovaných rozhovorů, které jsou zde zpracovány. Respondenty byli muži, kteří v době výzkumu využívali služeb Domu sv. Pavla.

První otázkou rozhovoru bylo pohlaví. Osm z deseti dotazovaných byli muži a dvě klientky byly ženského pohlaví. Viz Graf 1.

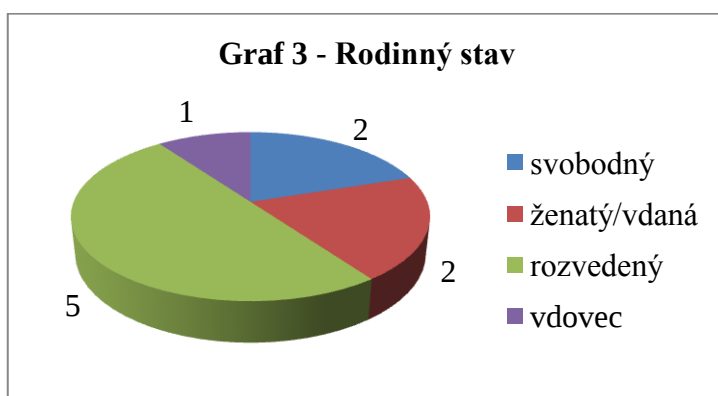
Zdroj: vlastní výzkum

Druhá otázka se týkala věku klienta. Do první i druhé kategorie byl zařazen stejný počet, a to dva klienti. V kategorii 41 – 50 let byli označeni čtyři klienti a tato kategorie se tak stala nejvíce zastoupenou. V posledních dvou kategoriích byl opět shodný počet respondentů, a to jeden. Viz Graf 2.

Zdroj: vlastní výzkum

Třetí otázkou byl rodinný stav. Z celkových deseti respondentů bylo pět mužů rozvedených. Svobodný byl jeden muž a jedna žena. Ženatý byl jeden muž a jedna žena byla vdaná. Jeden muž byl vdovec. Viz Graf 3.

Zdroj: vlastní výzkum

Čtvrtá otázka byla zaměřena na vzdělání klientů Domu sv. Pavla. Základní školu měli dva klienti. Střední odborné učiliště a výuční list mělo šest osob. Střední odbornou školu s maturitou měli dva dotazovaní a vysokoškolské vzdělání neměl nikdo z respondentů. Viz Graf 4.

Zdroj: vlastní výzkum

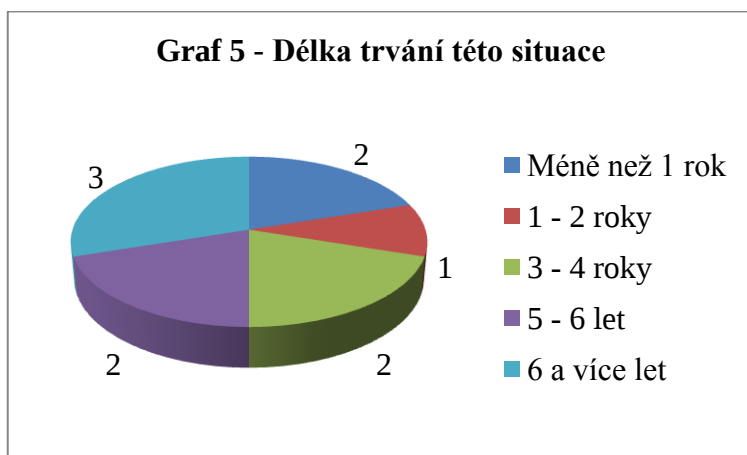
Pátá otázka se týkala příčiny vzniku tohoto problému. Tři klienti uvedli jako příčinu vzniku toho problému ztrátu zaměstnání. Jeden klient uvedl jako příčinu nedostatek peněz k financování bydlení. Dva dotazovaní přiznávají problém s drogami a jednoho klienta přivedla do této situace závislost na alkoholu. Dva respondenti přišli z výkonu trestu odnětí svobody, a proto nemají kam jít a nemohou sehnat práci kvůli zápisu v trestním rejstříku. Jeden klient uvedl jako příčinu rozvod s manželkou, v důsledku kterého přišel o bydlení. Viz Tabulka 1.

Tabulka 1 – Příčina vzniku bezdomovectví

Příčina	Počet
Ztráta zaměstnání	3
Ztráta bydlení	1
Problém s drogami	2
Problém s alkoholem	1
Příchod z VTOS	2
Rozvod	1
Celkem	10

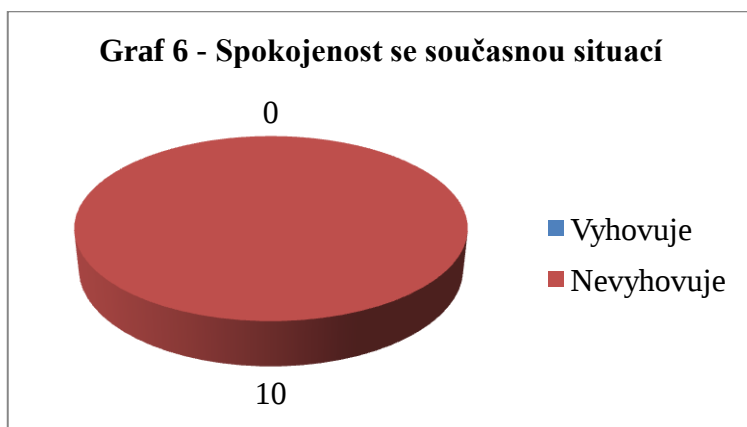
Šestá otázka zjišťovala délku trvání této situace. U dvou klientů trvá tato situace méně než jeden rok. Jeden klient řeší situaci bezdomovectví 1-2 roky. Shodně dva

dotazovaní se objevují u délky trvání situace 3-4 roky a 5-6 let. Dlouhodobě, tedy šest a více let, trvá tato situace u tří klientů. Viz Graf 5.

Zdroj: vlastní výzkum

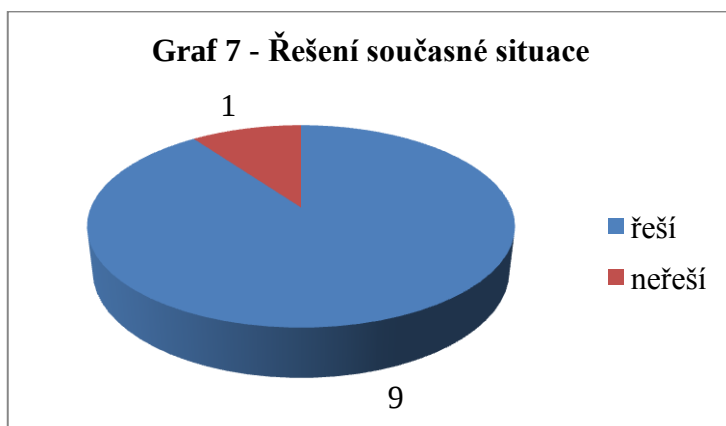
Cílem sedmé otázky bylo zjistit, zda klientům Domu sv. Pavla vyhovuje situace, ve které se nacházejí. Všech deset dotazovaných shodně vypovědělo, že jim současná situace nevyhovuje a nejsou s ní spokojeni. Viz Graf 6.

Zdroj: vlastní výzkum

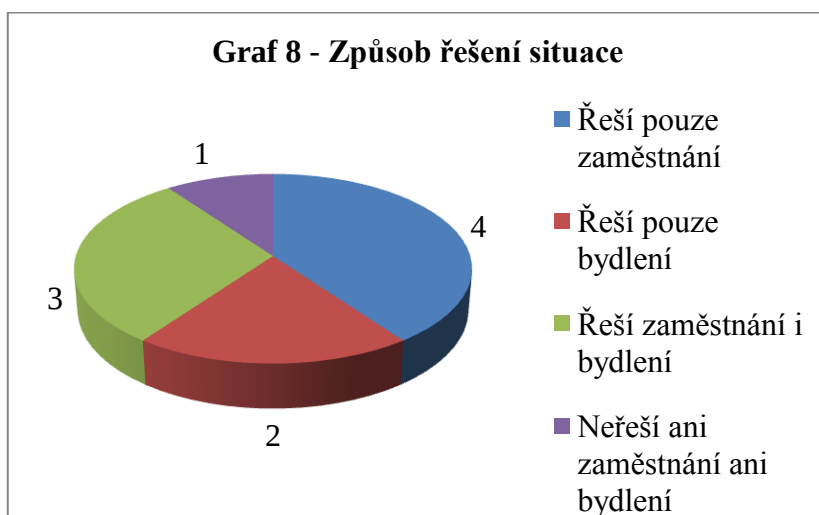
Osmá otázka se dotazovala klienta na přístup k dané situaci a její řešení. Z celkových deseti devět klientů svou situaci řeší, a to tak, že si hledají práci nebo

brigádu, zároveň se snaží postavit na vlastní nohy a hledají si ubytování na ubytovně či v podnájmu. Jeden klient svou situaci neřeší vůbec. Viz Graf 7.

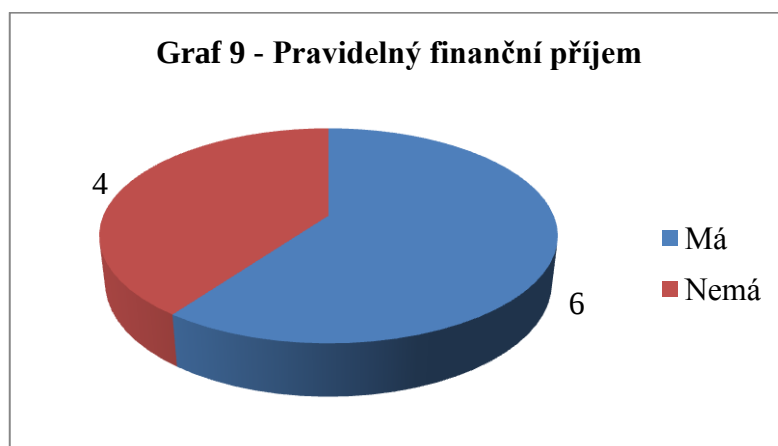
Zdroj: vlastní výzkum

Šest klientů však řeší svou situaci pouze z poloviny. Čtyři klienti si hledají pouze zaměstnání a neřeší otázku bydlení. Dva klienti se snaží zajistit si pouze bydlení, ale nezajímají se o zaměstnání. Tři klienti řeší svou situaci komplexně a shánějí si jak zaměstnání, tak ubytování. Jeden klient neřeší ani bydlení ani zaměstnání. Viz Graf 8.

Zdroj: vlastní výzkum

Poslední otázka se zaměřuje na finanční příjem klientů Domu sv. Pavla. Šest z deseti klientů má nějaký pravidelný finanční příjem. Čtyři klienti žádný finanční příjem nemají. Viz Graf 9.

Zdroj: vlastní výzkum

Z šesti klientů, kteří mají stálý finanční příjem, jeden pobírá plný invalidní důchod. Dva klienti pobírají částečný invalidní důchod. A dva klienti pobírají podporu v nezaměstnanosti. Čtyři z klientů žádný pravidelný finanční příjem nemají a finanční prostředky získávají pouze žebráním, nebo nelegální činností, výrobou a prodejem drog, krádežemi, loupežemi, prodejem kradených věcí, apod. Viz Tabulka 2.

Tabulka 2 – Zdroj finančního příjmu

Zdroj finančního příjmu	Počet
Plný invalidní důchod	1
Částečný invalidní důchod	3
Podpora v nezaměstnanosti	2
Pouze nelegální aktivity	4

4.2 Výsledky kombinací otázek

Ve výzkumu jsem se dále zaměřila na kombinaci jednotlivých otázek z rozhovoru. Šlo především o souvislost věkové kategorie s příčinami vzniku bezdomovectví, délkou trvání této situace a řešením situace. Dále jsem zpracovala kombinace dosaženého vzdělání s příčinami vzniku tohoto problému a současným finančním příjmem klientů.

První kombinací je spojitost věku s příčinami vzniku bezdomovectví. Ve věkové kategorii 21 – 30 let uvedl jeden klient jako příčinu vzniku bezdomovectví příchod z výkonu trestu odnětí svobody. Druhý klient z této věkové kategorie uvedl jako příčinu problém s drogami. Ve věkové kategorii 31 – 40 let jeden klient uvedl jako příčinu vzniku tohoto problému ztrátu zaměstnání. Další klient v této věkové kategorii uvedl jako příčinu problém s alkoholem. Ve věkové kategorii 41 – 50 let dva klienti shodně uvedli jako příčinu vzniku bezdomovectví ztrátu zaměstnání. Jeden dotazovaný uvedl příchod z výkonu trestu odnětí svobody. Čtvrtý klient z této věkové kategorie uvedl jako příčinu dlouhodobé problémy s drogami. Věkovou kategorii 51 – 60 let zastupuje pouze jeden respondent a jako příčinu vzniku bezdomovectví uvedl rozvod s manželkou. Věková kategorie 60 a více let má také pouze jednoho zástupce a ten uvedl jako příčinu ztrátu bydlení. Viz Tabulka 3.

Tabulka 3 – Věková kategorie a příčina bezdomovectví

	21 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 +
Ztráta zaměstnání	0	1	2	0	0
Ztráta bydlení	0	0	0	0	1
Příchod z VTOS	1	0	1	0	0
Problém s alkoholem	0	1	0	0	0
Problém s drogami	1	0	1	0	0
Rozvod	0	0	0	1	0

Druhou kombinací je souvislost věkové kategorie s délkou trvání situace bezdomovectví. Ve věkové kategorii 21 – 30 let jeden klient uvedl jako dobu trvání

situace kategorii 1 – 2 roky a jeden klient dobu 5 – 6 let. Věkovou kategorii 31 – 40 let zastupují dva dotazovaní a oba shodně uvedli, že tato situace u nich trvá 3 – 4 roky. Dva klienti z kategorie 41 – 50 let vypověděli, že jejich situace trvá méně než jeden rok. Jeden respondent z této věkové kategorie uvedl délku 5 – 6 let a jeden muž řekl, že jeho situace již trvá více než šest let. Věkovou kategorii 51 – 60 let zastupuje ve výzkumu pouze jeden respondent a ten uvedl jako dobu trvání situace bezdomovectví více než šest let. V poslední věkové kategorii 61 a více let je zařazen opět pouze jeden klient a ten v rozhovoru uvedl délku trvání situace více než šest let. Viz Tabulka 4.

Tabulka 4 – Věková kategorie a délka trvání situace

		Délka trvání situace				
		méně než 1 rok	1 – 2 roky	3 – 4 roky	5 – 6 let	6 a více let
Věková kategorie	21 - 30	0	1	0	1	0
	31 - 40	0	0	2	0	0
	41 - 50	2	0	0	1	1
	51 - 60	0	0	0	0	1
	61 +	0	0	0	0	1

Další zkoumanou kombinací je spojitost věku se snahou řešit situaci bezdomovectví. Ve věkové kategorii 21 – 30 let jsou dva klienti a oba se snaží svou situaci řešit. Jeden z nich řeší situaci bezdomovectví komplexně a hledá si jak zaměstnání, tak i bydlení v podnájmu či na ubytovně. Druhý klient si shání pouze zaměstnání a neřeší otázku bydlení. Věkovou kategorii 31 – 40 let zastupují dva respondenti a oba se snaží svou situaci řešit. Jeden klient řeší jak bydlení, tak zaměstnání, druhý řeší pouze bydlení. Do věkové kategorie 41 – 50 let jsou zařazeni čtyři klienti a každý z nich se snaží nějakým způsobem svou situaci vyřešit. Dva klienti řeší pouze zaměstnání, ale nezabývají se bydlením. Jeden klient si naopak shání bydlení, ale nesnaží se najít si zaměstnání. Jen jeden klient z této kategorie řeší svůj problém komplexně a řeší zaměstnání i bydlení. Pouze jeden z dotazovaných klientů se řadí do kategorie 51 – 60 let a ten ve své situaci řeší pouze otázku zaměstnání. V poslední

věkové kategorii 61 a více let je také pouze jeden klient a ten svou situaci neřeší žádným způsobem. Viz Tabulka 5.

Tabulka 5 – Věková kategorie a řešení situace

	Věková kategorie				
	21 – 30 let	31 – 40 let	41 – 50 let	51 – 60 let	61 +
Řeší	1	1	1	0	0
Neřeší	0	0	0	0	1
Řeší pouze zaměstnání	1	0	2	1	0
Řeší pouze bydlení	0	1	1	0	0

Čtvrtou kombinací je porovnání souvislosti dosaženého vzdělání s příčinami vzniku bezdomovectví. Pouze základní vzdělání měli dva klienti Domu sv. Pavla. U jednoho z nich je příčinou vzniku bezdomovectví problém s drogami. Druhý klient se do této situace dostal po příchodu z výkonu trestu odnětí svobody, protože neměl kam jít a nyní nemůže sehnat práci kvůli zápisu v rejstříku trestů. Střední odborné učiliště měla z dotazovaných klientů většina, šest osob. U majitelů výučních listů byly příčiny vzniku tohoto problému rozmanité. Jeden klient se dostal do situace bezdomovectví po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Dva klienty dostala do této tíživé situace ztráta zaměstnání, jejímž následkem byla i ztráta bydlení. Jeden absolvent středního odborného učiliště přišel o bydlení, a proto skončil v situaci bezdomovectví. Další klient s tímto vzděláním přiznal problém s alkoholem, který byl příčinou vzniku této situace. Poslední respondent v této kategorii uvedl jako příčinu bezdomovectví užívání návykových látek. Střední odborné vzdělání s maturitou měli dva dotazovaní. Jeden z nich se dostal do situace bezdomovectví následkem ztráty zaměstnání. U druhého byl příčinou vzniku této situace rozvod s manželkou. Viz Tabulka 6.

Tabulka 6 – Dosažené vzdělání a příčina vzniku bezdomovectví

	Dosažené vzdělání		
	ZŠ	SOU	SOŠ
Příchod z VTOS	1	1	0
Ztráta zaměstnání	0	2	1
Ztráta bydlení	0	1	0
Problém s alkoholem	0	1	0
Problém s drogami	1	1	0
Rozvod	0	0	1

Poslední zkoumanou kombinací je dosažené vzdělání a zdroj finančního příjmu v současné době. Jeden klient se základním vzděláním nemá žádný finanční příjem, druhý dostává podporu v nezaměstnanosti. Z šesti klientů se středním odborným učilištěm tři pobírají částečný invalidní důchod. Jeden majitel výučního listu je příjemcem plného invalidního důchodu. Dva respondenti s tímto vzděláním nemají žádný finanční příjem. Finanční prostředky získávají tito lidé pouze z nelegálních aktivit. Střední odbornou školu s maturitou mají z oslovených klientů dva muži. Jeden z nich pobírá podporu v nezaměstnanosti a druhý nemá žádný finanční příjem. Viz Tabulka 7.

Tabulka 7 – Dosažené vzdělání a finanční příjem

	Dosažené vzdělání		
	ZŠ	SOU	SOŠ
Plný invalidní důchod	0	1	0
Částečný invalidní důchod	0	3	0
Podpora v nezaměstnanosti	1	0	1
Žádný příjem	1	2	1

5 Diskuze

5.1 Diskuze k dotazníku

Má bakalářská práce byla zaměřena na problematiku prožívání reality bezdomovectví klienty Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích. Ke zjištění potřebných údajů byla použita technika strukturovaného rozhovoru. Rozhovor proběhl s deseti klienty, kteří v době výzkumu využívali služeb Domu sv. Pavla. Respondenti odpovídali během rozhovoru na devět otázek.

První čtyři otázky rozhovoru byly identifikační a byly zaměřeny na pohlaví, věk, rodinný stav a dosavadní dosažené vzdělání klientů. V první otázce byli nejvíce zastoupeni muži. Z celkového počtu deseti respondentů bylo osm mužů a pouze dvě ženy. Tento nepoměr mezi pohlavími je dán skutečností, že mezi bezdomovci se vyskytuje více mužů než žen, a také tím, že Dům sv. Pavla je určen spíše pro muže.

Ve druhé otázce byla nejvíce zastoupena věková kategorie 41 – 50 let, což činilo čtyři klienty z celkových deseti. Věkové kategorie 21 – 30 let a 31 – 40 let byly shodně zastoupeny dvěma klienty. Nejméně početnou věkovou kategorií byla kategorie 51 – 60 let a kategorie 61 +, ve kterých byl v každé pouze jeden klient.

V otázce týkající se rodinného stavu bylo nejvíce mužů rozvedených, a to pět z celkových deseti. Dva klienti byli svobodní. Jeden muž byl ženatý a jedna klientka byla vdaná, celkem tedy dva klienti v této skupině. Pouze jeden klient byl vdovec.

Čtvrtá otázka se týkala dosaženého vzdělání. Nejvíce klientů Domu sv. Pavla mělo střední odborné vzdělání zakončené výučním listem, a to šest klientů. Pouze základní vzdělání měli dva klienti. Střední školu s maturitou měli také dva klienti. Vysokoškolské vzdělání neměl z dotazovaných klientů ani jeden.

Pátá otázka byla zaměřena na příčiny vzniku bezdomovectví. Klient měl popsat svůj subjektivní názor, co ho podle něj přivedlo do této situace. Nejčastěji uváděnou příčinou vzniku bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla byla ztráta zaměstnání. Bez pravidelného finančního příjmu ze zaměstnání klienti nebyli schopni platit podnájem či jiné náklady na bydlení, a proto skončili v této extrémní situaci. Tuto příčinu uvedli z celkových deseti klientů tři klienti. Dva klienti uvedli jako příčinu

příchod z výkonu trestu odnětí svobody. Po propuštění z vězení neměli kam jít a nyní nemohou sehnat zaměstnání kvůli zápisu v trestním rejstříku. Shodně dva klienti se přiznali k závislosti na návykových látkách a označili tento problém s drogami jako příčinu bezdomovectví. Jeden klient uvedl jako příčinu vzniku této situace ztrátu bydlení, jež nastala kvůli nedostatku financí ke splácení podnájmu. Jednoho klienta přivedl do této situace rozvod s manželkou. U jednoho z dotazovaných mužů byl příčinou vzniku bezdomovectví problém s alkoholem.

Šestá otázka měla zjistit délku trvání této tíživé situace. Nejvíce byla zastoupena kategorie šest a více let, ve které se nacházeli tři muži z celkových deseti. Dva klienti žili na ulici méně než jeden rok. Pro dva klienty trvá tato situace 3 – 4 roky a stejně tak pro dvě osoby trvá bezdomovectví 5 – 6 let. Pouze jeden klient řeší tuto svízelnou situaci 1 – 2 roky.

Sedmou otázkou jsem se respondentů dotazovala, zda jsou se svou současnou situací spokojeni. Všech deset klientů mi na tuto otázku shodně odpovědělo, že jim tato situace nevyhovuje a nejsou s ní spokojeni.

V předposlední otázce se měli klienti Domu sv. Pavla vyjádřit, zda se snaží v současné době svoji situaci řešit a pokud ano, tak jak ji řeší. Devět dotazovaných uvedlo, že se situaci snaží aktivně řešit. Z klientů, kteří se snaží aktivně řešit svou situaci, jich nejvíce řeší bezdomovectví pouze jednostranně, a to čtyři respondenti. Tito klienti se sice snaží zajistit si zaměstnání, ale vůbec se nezajímají o otázku bydlení. Tři klienti řeší svou situaci komplexně a snaží se sehnat si jak bydlení, tak zaměstnání. Dva dotazovaní naopak řeší pouze otázku bydlení a nesnaží se sehnat si zaměstnání. Pouze jeden ze všech deseti respondentů svou situaci neřeší žádným způsobem.

Poslední, devátá otázka, se týkala finančního příjmu. Dotazovala jsem se klientů, kde shánějí finanční prostředky na živobytí. V této otázce byla nejvíce zastoupena skupina klientů, kteří nemají žádný finanční příjem a finanční prostředky získávají pouze z nelegálních aktivit. Tito klienti byli z celkového počtu deseti čtyři. Druhou nejpočetnější skupinou byli klienti, kteří mají částečný invalidní důchod, a to tři. Třetí nejvíce zastoupená skupina byla tvořena dvěma klienty, kteří jsou registrovaní na úřadu

práce a pobírají podporu v nezaměstnanosti. Pouze jeden muž je příjemcem plného invalidního důchodu.

5.2 Diskuze vztahových otázek

V souvislosti s výsledky, které jsem získala ze strukturovaného rozhovoru, jsem se zaměřila také na vztahové otázky. Jednalo se o souvislost věkové kategorie s příčinami vzniku bezdomovectví, délkou trvání této situace a řešením situace. Dále jsem zpracovala kombinace dosaženého vzdělání s příčinami vzniku tohoto problému a současným finančním příjmem klientů.

První kombinace otázek byla zaměřena na vztah mezi věkovou kategorií a příčinou bezdomovectví. Dva nejmladší klienti z kategorie 21 – 30 let uvedli jako příčinu bezdomovectví příchod z výkonu trestu odnětí svobody a problém s drogami. Ve věkové kategorii 31 – 40 let byli také dva klienti a ti uvedli jako příčinu vzniku této situace ztrátu zaměstnání a problém s alkoholem. Kategorie 41 – 50 let je nejvíce zastoupenou, a to čtyřmi klienty. Dva z těchto klientů uvedli jako příčinu ztrátu zaměstnání, jeden uvedl příchod z výkonu trestu odnětí svobody a jeden dlouhotrvající problém s drogami. Ve věkové kategorii 51 – 60 let je pouze jeden muž, který za příčinu bezdomovectví označil rozvod s manželkou, při kterém přišel o bydlení. Nejstarší účastník výzkumu se řadí do kategorie 61 a více let a u něj byla příčinou této situace ztráta bydlení.

Druhou kombinací byla spojitost věku klienta a délky trvání bezdomovectví. Nejkratší dobu trvání této složité situace, tedy méně než jeden rok, uvedli shodně dva klienti, oba z věkové kategorie 41 – 50 let. U dalšího klienta z této věkové kategorie trvá situace 5 – 6 let a u čtvrtého dotazovaného 6 a více let. 3 – 4 roky trvá situace u obou dvou klientů z kategorie 31 – 40 let. Jeden z nejmladších respondentů, z věkové kategorie 21 – 30 let, bojuje s touto situací 1 – 2 roky a druhý 5 – 6 let. Nejstarší klienti Domu sv. Pavla, kteří se účastnili výzkumu, uvedli, že jejich situace již trvá více než šest let. Byl to jeden klient z kategorie 51 – 60 let a jeden z kategorie 61 a více let.

Poslední kombinace s věkovou kategorií se týkala věku klienta a snahou řešit situaci bezdomovectví. Nejmladší respondenti z kategorie 21 – 30 let se snaží svou

situaci řešit. Jeden klient řeší oba dva základní problémy, tedy bydlení i zaměstnání. Druhý mladý klient si hledá pouze zaměstnání a nezabývá se otázkou bydlení. Podobné je to i v kategorii 31 – 40 let. Jeden ze dvou klientů této kategorie se snaží vyřešit si práci i bydlení. Druhý si shání pouze bydlení a není pro něj důležité sehnat si zaměstnání. Nejvíce zastoupená kategorie 41 – 50 let se také odlišuje ve způsobech řešení situace. Dva takto staří klienti si hledají pouze zaměstnání a neřeší otázku bydlení. Jeden respondent si naopak shání pouze bydlení a nestará se o zaměstnání. Jeden muž z této věkové kategorie řeší oba dva problémy, aktivně vyhledává jak zaměstnání, tak bydlení v podnájmu či na ubytovně. Jediný dotazovaný z kategorie 51 – 60 let řeší pouze otázku zaměstnání. Nejstarší účastník výzkumu z kategorie 61 a více let svou situaci nechce a ani se ji nesnaží řešit žádným způsobem.

Ve čtvrté kombinaci otázek jsem se zaměřila na souvislost dosaženého vzdělání s příčinami bezdomovectví. Zjistila jsem, že příčiny bezdomovectví jsou různorodé a s dosaženým vzděláním příliš nesouvisí. U klientů se základním vzděláním se objevila příčina problému s drogami a příchod z výkonu trestu odnětí svobody. Jedinou shodu dvou klientů jsem zaznamenala u klientů se středním odborným učilištěm, u nich se shodovala jako příčina vzniku této situace ztráta zaměstnání. Klienti se středním odborným vzděláním dále uvedli jako příčinu příchod z výkonu trestu odnětí svobody, ztrátu bydlení, problémy s drogami a závislost na alkoholu. Pouze dva dotazovaní klienti měli střední školu s maturitou a i u nich se příčiny bezdomovectví lišily. Jednou z příčin byla ztráta zaměstnání a druhou byl rozvod s manželkou.

Poslední zkoumanou kombinací bylo dosažené vzdělání a současný zdroj finančního příjmu. Výsledky této kombinace pro mě byly velmi zajímavé. Tři z šesti klientů, mající výuční list, pobírají v současnosti částečný invalidní důchod. Dva klienti se středním odborným vzděláním nemají žádný legální příjem a jeden pobírá plný invalidní důchod. U klientů se základním vzděláním jsem shodu nezaznamenala. Jeden je registrován na úřadu práce a pobírá podporu v nezaměstnanosti. Druhý nemá žádný finanční příjem. Ani u dotazovaných, kteří mají střední školu s maturitou, nedošlo ke shodě ve finančním příjmu. Jeden pobírá podporu v nezaměstnanosti a druhý nemá žádný finanční příjem.

5.3 Diskuze k výsledkům

Na začátku výzkumu byly stanoveny dvě výzkumné otázky, na které jsem se snažila získat odpovědi pomocí strukturovaných rozhovorů s klienty Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích. Tyto otázky se týkaly příčin vzniku bezdomovectví a prožívání reality bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla.

První výzkumná otázka se zabývala tím, proč se klienti Domu sv. Pavla dostávají do situace bezdomovectví. V rozhovoru s klienty se této problematice věnovala především otázka číslo pět. Určit primární příčinu bezdomovectví je však velmi složité, protože prakticky ani v jednom případě se nejednalo o jeden jediný problém. I literatura uvádí, že málokdy je pouze jedna jediná příčina, proč se člověk ocitne na ulici bez střechy nad hlavou. (Horáková, 1998) Klienti uváděli příčinu, která byla podle nich tou nejzávažnější. Z výzkumu vyplynulo, že nejčastějšími příčinami bezdomovectví jsou, v pořadí od nejčtenějších, ztráta zaměstnání, závislost na alkoholu či jiných návykových látkách, příchod z výkonu trestu odnětí svobody, ztráta bydlení z důvodu špatné finanční situace a neschopnosti platit nájem, v neposlední řadě pak rodinné problémy a rozpad rodiny. Mnou vyzkoumané příčiny bezdomovectví se shodují s příčinami, které ve své knize uvádí Vágnerová. Podle ní jsou nejčastějšími spouštěči bezdomovectví ztráta zaměstnání, rozpad rodiny, dlouhodobý výkon trestu, neschopnost zvládnout závislost na alkoholu či drogách. (Vágnerová, 2004) Ve výzkumu se potvrdila i teorie Hradeckých, kteří ve své knize uvádějí, že příčinou bezdomovectví u mužů bývají obvykle faktory materiální (ztráta bydlení, ztráta zaměstnání, zadluženost, dlouhodobá nezaměstnanost, neschopnost hospodařit s vlastním rozpočtem) a osobní (alkoholismus a další závislosti, nesamostatnost, duševní či tělesná choroba, sociální nezralost). Méně se u nich objevují faktory vztahové (rodinné a manželské problémy, rozpad rodiny, porušené vztahy mezi partnery) a institucionální (propuštění z vězení, z ústavu). (Hradečtí, 1996) Čtyři z deseti klientů uvedli jako nejdůležitější příčinu vzniku této situace materiální faktory, a to ztrátu zaměstnání nebo bydlení. U dalších tří klientů byla příčina v závislosti na alkoholu nebo drogách, tedy osobní faktory. U dvou z deseti klientů se objevily institucionální faktory, konkrétně propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

Pouze jeden z dotazovaných považuje za příčinu vzniku této komplikované životní situace rozvod s manželkou, který patří do faktorů vztahových.

Druhá výzkumná otázka se zaměřuje na to, jak klienti Domu sv. Pavla prožívají realitu bezdomovectví. V rozhovoru s klienty se této problematice týkaly otázky číslo šest, sedm, osm a devět. Z výzkumu vyplynulo, že ačkoli trvá tato komplikovaná situace různě dlouho, žádnému z dotazovaných klientů nevyhovuje a není s ní spokojen. Většina dotazovaných se aktivně snaží svou situaci změnit. Pokoušejí se sehnat si stálé zaměstnání a vlastní bydlení. Pouze jeden z deseti klientů svou situaci již vzdal a nesnaží se ji řešit žádným způsobem, snaží se pouze přežít s tím málem, které má. Čtyři z dotazovaných klientů nemají žádný finanční příjem. Finanční prostředky na živobytí si musí vydělávat nelegálními aktivitami nebo žebráním. Tito lidé žijí ze dne na den a nikdy si nemohou být jisti, že se dožijí druhého dne. Pro tyto osoby je daná situace velmi závažná, nemají nikoho, o koho by se mohly opřít, jsou odkázány pouze sami na sebe. Čtyři z dotazovaných klientů Domu sv. Pavla jsou příjemci částečného či plného invalidního důchodu. Tyto peníze jim ovšem mnohdy stačí pouze na pokrytí základních životních potřeb a nevyjdou již na slušné vlastní bydlení v podnájmu či na ubytovně. Možnost přivydělat si nějaké finance je navíc pro takové osoby velmi těžké, neboť často jsou v pracovní neschopnosti a nemohou žádnou vhodnou práci sehnat. Dva z klientů jsou registrovaní na úřadu práce a pobírají podporu v nezaměstnanosti. Tito klienti se aktivně snaží zajistit si zaměstnání, ale dlouhodobě se jim toto úsilí nedaří. Podpora v nezaměstnanosti jim neumožňuje platit si vlastní bydlení a zvýšit tak svůj životní standard.

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit příčiny bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích a dozvědět se, jak klienti Domu sv. Pavla prožívají realitu bezdomovectví. K naplnění stanoveného cíle směřovaly výzkumné otázky, které se snažily získat odpovědi na tuto problematiku. Výsledky, které mi vyšly z rozhovorů s klienty Domu sv. Pavla, byly pro mne velice zajímavé a pro praxi velmi přínosné. Domnívám se, že cíl práce byl splněn.

Mohu říci, že v průběhu výzkumu jsem narazila na vstřícné a velmi ochotné respondenty, přestože jsem se obávala, že jejich ochota sdělit mi během rozhovoru

intimní a velmi osobní informace a zážitky bude nevelká. Klienti Domu sv. Pavla mi své cenné názory a pocity poskytli ochotně a věnovali mi dostatek svého času. Doufám proto, že tento výzkum přispěje k tomu, aby se s ochotou a vstřícností, se kterou jsem se setkala já, setkali i ti, kteří by to velmi potřebovali. Jelikož se jedná o celospolečenský problém, myslím si, že je na místě, aby zájem o tuto problematiku stále narůstal.

6 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit příčiny bezdomovectví u klientů Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích a dozvědět se, jak klienti prožívají realitu bezdomovectví. Ke zjištění této problematiky směřovaly dvě výzkumné otázky. Dle mého názoru byl cíl práce splněn.

První výzkumná otázka, proč se klienti Domu sv. Pavla dostávají do situace bezdomovectví, byla zodpovězena. Nejčastějšími příčinami u dotazovaných klientů byla ztráta zaměstnání, a tedy ztráta pravidelného finančního příjmu, a ztráta bydlení, v důsledku neschopnosti splácet pravidelně nájemné. Tři klienti Domu sv. Pavla, kteří se účastnili výzkumu, uvedli jako příčinu vzniku této situace závislost na drogách nebo alkoholu. Další uváděnou příčinou byl příchod z výkonu trestu odnětí svobody, tato příčina bezdomovectví se objevila u dvou klientů. Jeden z respondentů označil jako příčinu rozvod s manželkou.

Druhá výzkumná otázka, jak klienti Domu sv. Pavla prožívají realitu bezdomovectví, byla také zodpovězena. Na základně strukturovaných rozhovorů s klienty bylo zjištěno, že žádnému z dotazovaných klientů situace bezdomovectví nevyhovuje. Pouze jeden klient byl pasivní a situaci se nesnažil, i přes svou nespokojenost, řešit. Ostatní klienti se aktivně snažili situaci bezdomovectví změnit, s větším či menším úspěchem. Většinou se snažili hledat si zaměstnání a bydlení, ale někteří klienti se zaměřili pouze na jeden z těchto problémů, jiní řešili oba dva problémy současně. U mnou dotazovaných klientů trvala situace bezdomovectví různě dlouho v nenávaznosti na ostatní zkoumané jevy. Nejkratší zaznamenaná doba trvání této situace byla pět měsíců a nejdelší deset let. Čtyři respondenti uvedli, že nemají žádný stálý finanční příjem a finanční prostředky na živobytí získávají pouze nelegální činnostmi. Ostatních šest klientů má určitý stálý finanční příjem, ale nestačí jim na financování vlastního bydlení a zvýšení životního standardu. Tři z těchto klientů pobírají částečný invalidní důchod, jeden je příjemcem plného invalidního důchodu, dva klienti pobírají podporu v nezaměstnanosti.

Bezdomovectví je negativně hodnocený společenský jev. Lidé bez domova jsou většinou společností vnímáni v poměrně jednoduchém stereotypu jako opilci sedící v parku a dělající nepořádek. Problematika bezdomovectví je však velmi složitá a neexistuje žádné jednoznačné řešení této situace. Politická řešení bezdomovectví často inklinují k tomu, aby byli bezdomovci odsunuti mimo městská centra a tito lidé se tak ocitají nejen na okraji společnosti, ale i na okraji měst. Lidé bez domova mnohdy nejsou schopni svou situaci sami řešit a vyhledávají proto různé formy sociální pomoci. Příjem pomoci je ale vázán na vlastnictví osobních dokladů a také na institut trvalého bydliště, což bývá u osob postižených bezdomovectvím velký problém.

Reintegrace těchto lidí zpátky do běžného života je velmi komplikovaný proces. Pro bezdomovce je velice těžké najít si ubytování, které by ze svých výdělků byli schopni splácet. Pro osoby bez domova by byly vhodné sociální byty zřizované státem, které by byly dostupné všem a pomohly by těmto lidem lépe se začlenit do společnosti. Současně by bylo vhodné zjednodušit administrativu při vyřizování osobních dokladů a sociálních dávek. Tento administrativní proces je pro bezdomovce velmi zdoluhavý a většinou nejsou schopni si doklady obstarat sami bez vnější pomoci. Pokud ale nemají doklady, nemůžou si najít zaměstnání, a tudíž ani vhodné bydlení. Navíc nemohou pobírat důchod ani podporu v nezaměstnanosti.

Problematika bezdomovectví je velice spleťtá. Tato práce by mohla pomoci odhalit příčiny vzniku bezdomovectví a způsob, jakým tito lidé svou situaci prožívají a snaží se s ní bojovat. Dům sv. Pavla v Českých Budějovicích je jediným zařízením tohoto typu na území Jihočeského kraje. Tato práce by proto mohla být i motivací pro sociální odbory ostatních městských i krajských úřadů k založení podobných zařízení ve více městech.

7 Seznam použitých zdrojů

BEDNÁŘOVÁ, Z. Streetwork. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 384 s. ISBN 80-7178-548-2.

BEDNÁŘOVÁ, Z., PELECH, L. *Sociální práce na ulici*. 1. vydání. Brno: Doplněk, 2000. 106 s. ISBN 80-7239-048-1.

Bezdomovectví. [online]. ©2012. [cit. 30.1.2012] Dostupné z: <http://www.bezdomovci.estranky.cz/clanky/definice-bezdomovectvi.html>

Bílá kniha v sociálních službách. [online]. Únor 2003. [cit. 30.1.2012]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/736/bila_kniha.pdf

Dům sv. Pavla – Azylový dům. [online]. Charita Česká republika: ©2012 [cit. 31.1.2012]. Dostupné z: <http://mchcb.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=dum-sv-pavla-azylovy-dum>.

Dům sv. Pavla – Nízkoprahové denní centrum. [online]. Charita Česká republika: ©2012 [cit. 31.1.2012]. Dostupné z: <http://mchcb.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=dum-sv-pavla-nizkoprahove-denni-centrum>.

Dům sv. Pavla – Noclehárna. [online]. Charita Česká republika: ©2012 [cit. 31.1.2012]. Dostupné z: <http://mchcb.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=dum-sv-pavla-nocleharna>.

HECZKOVI, Eduarda a Stanislav. Bezdomovci a my. In. *Getsemany*. [online]. 6/2001. [cit. 30.1.2012]. Dostupné z: <http://www.getsemany.cz/node/292>.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

HORÁKOVÁ, M. *Současné podoby bezdomovství v České republice: pilotní sonda*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1998. 65 s. ISBN 80-238-0948-2.

HRADECKÝ, Ilja a kol. *Definice a typologie bezdomovectví*. 1. vydání. Praha: Naděje, 2007. 52 s. ISBN 978-80-86451-13-8.

HRADECKÝ, Ilja. *Profily bezdomovectví v České republice. Proč spí lidé venku a kdo jsou ti lidé*. [online] Praha, 2005. 18 s. Dostupné z: <http://www.nadeje.cz/vz/pslvakj05cz.pdf>

HRADEČTÍ, Vlastimila a Ilja. *Bezdomovství – extrémní vyloučení*. Praha: Naděje, 1996. 90 s. ISBN neuvedeno.

CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA. *Azylové domy*. [online]. 5.12.2004. [cit. 31.1.2012]. Dostupné z: <http://old.charita.cz/article.asp?nArticleID=304&nDepartmentID=177&nLanguageID=1>.

KAISERŠOT, F. *Jak přežít na ulici – životní strategie uživatelů Domu sv. Pavla*. České Budějovice, 2007. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Vedoucí práce Mgr. Jana Šimečková.

KAJANOVÁ, A. Sociální exkluze (a romská menšina) v České republice. In. KAHOUN V. a kol. *Vybrané kapitoly k sociální práci*. 1. vydání. Praha: Triton, 2007. 282 s. ISBN 978-80-7387-064-5.

KOZLOVÁ, L., KUBELOVÁ, V. *Jak psát bakalářskou a diplomovou práci*. 2. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2009. 55 s. ISBN 978-80-7394-155-0.

KOZLOVÁ, L. *Sociální služby*. 1. vydání. Praha: Triton, 2005. 80 s. ISBN 80-7254-662-7.

LANGEROVÁ, L. *Bezdomovectví jako sociální fenomén naší doby*. České Budějovice, 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce Doc. MUDr. Vladimír Vurm, CSc.

MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. 1. vydání. Praha: Portál, 2003. 288 s. ISBN 80-7178-549-0.

MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální služby*. 1. vydání. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-310-9.

MĚSTSKÁ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE. *Dům sv. Pavla – služby pro osoby bez domova*. [online]. ©2012 [cit. 30.1.2012]. Dostupné z: <http://mchcb.cz/vyhledavani-v-adresari/?i=dum-sv-pavla-sluzby-pro-osoby-bez-domova>.

PRUDKÝ, L., ŠMÍDOVÁ, M. *Kudy ke dnu*. 1. vydání. Praha: Socioklub, 2011. 136 s. ISBN 978-80-86140-68-1.

PRŮDKOVÁ, T., NOVOTNÝ, P. *Bezdomovectví*. 1. vydání. Praha: Triton, 2008. 96 s. ISBN 978-80-7387-100-0.

SCHWARZOVÁ, G. Sociální práce s bezdomovci. In. MATOUŠEK, O. a kol. *Sociální práce v praxi*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 352 s. ISBN 80-7367-002-X.

Sociální služba street-paper v regionech. *Nový prostor*. [online]. [cit. 31.1.2012]. Dostupné z: <http://www.novyprostor.cz/socialni-sluzba-street-paper-v-regionech.html>

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozšířené vydání. Praha: Portál, 2004. 872 s. ISBN 80-7178-802-3.

VOCHOZKOVÁ, M. *Specifika sociální práce v podmínkách azylových domů*. České Budějovice, 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí práce Mgr. Hana Francová.

Zákon č. 108/2006 Sb., ze dne 14. března 2006, o sociálních službách.

8 Klíčová slova

Bezdomovectví

Sociální vyloučení

Chudoba

Příčiny bezdomovectví

Dům sv. Pavla

9 Přílohy

Příloha č. 1: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 1.

Příloha č. 2: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 2.

Příloha č. 3: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 3.

Příloha č. 4: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 4.

Příloha č. 5: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 5.

Příloha č. 6: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 6.

Příloha č. 7: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 7.

Příloha č. 8: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 8.

Příloha č. 9: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 9.

Příloha č. 10: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 10.

Příloha č. 1: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 1.

1. Pohlaví? Muž x žena
Muž.
2. Kolik je Vám let?
37 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Rozvedený.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOU.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Rozvod s manželkou. Přišel jsem o všechno.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
4 roky.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Ano, hledám si bydlení na ubytovně nebo někde v podnájmu.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Dostávám částečný invalidní důchod.

Příloha č. 2: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 2.

1. Pohlaví? Muž x žena
Muž.
2. Kolik je Vám let?
39 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Rozvedený.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOŠ.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Ztratil jsem zaměstnání z důvodu snižování stavů, pak už jsem nezvládal platit nájem a vyhodili mě z bytu.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
3 roky.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Ano, sháním si práci a bydlení.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Podpora v nezaměstnanosti.

Příloha č. 3: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 3.

1. Pohlaví? Muž x žena
Muž.
2. Kolik je Vám let?
62 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Vdovec.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOU.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Dostal jsem výpověď z bytu, protože jsem měl dluh na nájemném. Splácím dluhy, nemůžu si dovolit platit si vlastní bydlení.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
10 let.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Ne. Dřív jsem to řešil, ale už jsem to vzdal, je to beznadějně.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Dostávám částečný invalidní důchod 6 000,- Kč.

Příloha č. 4: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 4.

1. Pohlaví? Muž x žena

Muž.

2. Kolik je Vám let?

58 let.

3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)

Rozvedený.

4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)

SOŠ.

5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?

Problémy s alkoholem. Kvůli tomu se se mnou manželka rozvedla a pak mě i vyhodili z práce.

6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?

8 let.

7. Vyhovuje Vám tato situace?

Ne.

8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)

Ano, snažím se sehnat si práci.

9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?

Občas si něco vydělám po brigádách, jinak žádný příjem nemám.

Příloha č. 5: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 5.

1. Pohlaví? Muž x žena
Žena.
2. Kolik je Vám let?
24 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Svobodná.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
ZŠ.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Drogy. Vyhodili mě kvůli nim ze školy a naši mě pak kvůli tomu vyhodili z domova, od té doby se s nimi nestýkám.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
Pět let.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Ano, hledám si práci a bydlení. Snažím se přestat fetovat.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Žádný. Kradu a žebrám.

Příloha č. 6: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 6.

1. Pohlaví? Muž x žena
Muž.
2. Kolik je Vám let?
50 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Rozvedený.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOU – zedník.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Drogy. Začal jsem fetovat, a proto jsem přišel o práci a o manželku. Navíc mám zázpis v rejstříku trestů, takže nemůžu sehnat žádnou práci.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
6 let.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Sháním práci. Potřebuji vydělat dost peněz, abych pak mohl odjet za sestrou do Německa.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Vařím a prodávám drogy. Nic jiného mi nezbývá. Nemůžu sehnat žádnou slušnou práci.

Příloha č. 7: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 7.

1. Pohlaví? Muž x žena
Muž.
2. Kolik je Vám let?
45 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Ženatý.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOU – řezník.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Byl jsem ve vězení a kvůli tomu nemůžu sehnat práci.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
Pět měsíců.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Sháním si práci a podnájem.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Žádné peníze od státu nedostávám, protože manželka dostává částečný invalidní důchod, tak nám to má stačit oběma. Nezbyvá mi nic jiného, než krást.

Příloha č. 8: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 8.

1. Pohlaví? Muž x žena
Žena.
2. Kolik je Vám let?
47 let.
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Vdaná.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOU – prodavačka.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Přišla jsem o práci a jinou práci nemůžu sehnat, kvůli tomu, že jsem v částečném invalidním důchodu.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
Pět měsíců.
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Snažím se sehnat si podnájem.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Částečný invalidní důchod ve výši 5 500,- Kč.

Příloha č. 9: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 9.

1. Pohlaví? Muž x žena

Muž.

2. Kolik je Vám let?

28 let

3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)

Svobodný.

4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)

ZŠ

5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?

Po propuštění z vězení jsem neměl kam jít. Nemůžu sehnat práci, protože mám zázpis v rejstříku trestů a nemám peníze na nájem.

6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?

Jeden rok.

7. Vyhovuje Vám tato situace?

Ne.

8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)

Jsem registrovaný na úřadu práce a hledám si zaměstnání.

9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?

Dostávám podporu v nezaměstnanosti 3 000,- Kč jinak nic.

Příloha č. 10: Záznam z rozhovoru s respondentem č. 10.

1. Pohlaví? Muž x žena
Muž.
2. Kolik je Vám let?
43 let
3. Jaký je Váš rodinný stav? (svobodný, ženatý, rozvedený, vdovec)
Rozvedený.
4. Jaké je Vaše dosavadní dosažené vzdělání? (ZŠ, SOU, SOŠ, VŠ)
SOU – řezník, uzenář.
5. Co Vás přivedlo do situace bezdomovectví? Co bylo příčinou vzniku tohoto problému?
Přihodil se mi úraz, v důsledku kterého jsem přišel o práci. Kvůli tomu se se mnou rozvedla manželka a přišel jsem o byt.
6. Jak dlouho trvá tato Vaše situace?
7 let
7. Vyhovuje Vám tato situace?
Ne.
8. Snažíte se v současnosti řešit svoji situaci? Jak? (práce, hledání vlastního bydlení)
Ano. Hledám si brigádu. Když je možnost, tak chodím pracovat. V současnosti bydlím na ubytovně, ale sháním si podnájem.
9. Jaký je Váš finanční příjem? Kde sháníte finanční prostředky na živobytí?
Pobírám plný invalidní důchod v celkové výši 11 700,- Kč. 6 000,- zaplatím za ubytovnu, 3 000,- platím alimenty na děti a zbude mi 2 700,-, ale mě to stačí, nejsem příliš náročný, nic moc nepotřebuji.